

Kære medlemmer,

Det er desværre ikke hver dag at vi medlemmer af Landsforeningen mod svinefabrikker oplever at blive taget alvorlig når vi forsøger at kæmpe imod konsekvenserne af den alt for rigide husdyrbrug-lov, der er kommet til verden som følge af landbrugets helt uforholdsmæssigt store indflydelse og magt på Christiansborg. Men der findes heldigvis undtagelser, og i dette nyhedsbrev vil vi fortælle om en historie fra Middelfart kommune, hvor det rent faktisk er lykkedes gennem ihærdigt politisk arbejde at bryde den kommunale forvaltnings kedelige vane med at meddele miljøtilladelser på stribe uden behørig hensyntagen til naturen, miljøet og det omkringliggende samfund.

Historien tog sin begyndelse i marts 2022, hvor beboerne i landsbyerne Blanke, Roerslev og Asperup fik en brat opvågning ved at erfare, at en lokal svinebonde havde ansøgt om miljøtilladelse til etablering af en svinefabrik med plads til 1.800 søer og en produktion på 60.000 smågrise om året i hjertet af landsbyen Blanke. Beboerne i området krøb sammen i bussen og samlede hurtigt næsten 500 underskrifter i protest mod planerne. Efterfølgende bombarderede vi forvaltningen i Middelfart kommune med indsigelser, der fokuserede på alt lige fra støjforurening og lugtgener til det bevisligt sundhedsskadelige ved at bo som nabo til en gigantisk svinefabrik.

Vi mødte op til byrådsmøder og stillede relevante og provokerende spørgsmål til kommunalbestyrelsen. Vi afholdt møder med de fleste politiske partier og forklarede hvilke katastrofale konsekvenser det ville have at placere en sådan kæmpe fabrik i så tæt nærhed af Blanke landsby. Vi afdækkede hvorledes at planerne var i direkte modstrid med kommuneplanen, der i klare og entydige vendinger beskytter kystnærhedszonen og det bevaringsværdige landskab omkring Baaring Banke samt indeholder klart formulerede visioner for en bæredygtig udvikling af de små landsbysamfund.

Efter at sagsbehandlingen i Middelfart Kommune havde taget mere end et år, skulle sagen endelig behandles i Klima- Natur og Genbrugsudvalget den 9. august 2023. Vore mange protester havde åbenbart båret frugt idet udvalget afviste det udkast til miljøgodkendelse, som forvaltningen præsenterede dem for, men Venstres repræsentant i udvalget brugte sin standsningsret til at forlange sagen bragt for det førstkommende byrådsmøde. Alle partier undtagen Venstre bakkede op om os i byrådet da sagen blev behandlet den 14. august 2023.ⁱ

Man vil formodentlig kunne forstå at vores glæde næsten ingen ende ville tage, for det viste sig, at sagen ikke var en enlig svale. I samme tidsrum havde en anden svinebonde ansøgt om miljøtilladelse til udvidelse af en eksisterende svinefabrik i det samme område lige på den anden side af Baaring. Denne sag blev bragt på dagsordenen for Klima- Natur og Genbrugsudvalget den 10. januar i år. Også her afviste udvalget forvaltningens udkast til en miljøgodkendelse med samme argumentation. Vi ved endnu ikke om den bliver bragt op på det kommende byrådsmøde eller om partiet Venstre har indset, at det måske er på tide at stikke piben ind og bakke op om de små landsbysamfunds legitime ret til at eksistere og udvikle sig.

Hvorom alting er, er disse to sager opløftende eksempler på at det faktisk nytter noget at protestere. Vi har efterfølgende evalueret hændelsesforløbet med henblik på at blive kloge på hvad der nytter noget og hvad det er, der kan få politikernes øjne op for, at de er forpligtede til at leve op til deres egne flotte og formodentlig velmente visioner for de små landsbysamfund. Vi er her nået frem til flg. konklusioner:

- Det er vigtigt som det første at søge om løbende aktindsigt i sådanne sager så man hele tiden kan følge med i den løbende interne kommunikation i kommunens forvaltning samt forvaltningens kommunikation med ansøger og dennes rådgiver.
- En ansøgning om miljøtilladelse starter med at ansøger indsender sin ansøgning vedhæftet en miljøkonsekvensrapport, som er udarbejdet af en miljøkonsulent. Der er i husdyrbrugloven stillet krav til indholdet af en sådan rapport. Det er vigtigt at studere denne meget grundigt, fordi ansøger her efter vores erfaring forsøger at springe over hvor gærdet er lavest. Alle de miljøkonsekvensrapporter, som vi har haft aktindsigt i, har været fyldt med gravevende fejl og mangler.
- Det er vigtigt at skrive så mange høringssvar som muligt. Vi skal huske på, at i disse sager har vi lov at protestere mod hvad som helst. Vi har observeret at der er en tendens til at sagsbehandlere i kommunerne godkender alt, hvad der kommer fra ansøger ukritisk uden den mindste form for dokumentation. Det er naturligvis i ansøgers interesse, da det er svært efterfølgende at hænge en svineproducent op på noget, når vilkårene og betingelserne for miljøgodkendelsen er tilpas vagt formuleret.
- Vi har erfaring for at personlig kontakt med de lokale politikere er en betingelse for at opnå forståelse for, at det er ødelæggende for de små landsbysamfund at få en svinefabrik som nabo. Det hjælper også for forståelsen at minde de samme lokale politikere om deres egne så smukt formulerede visioner i den kommuneplan, som de selv har udarbejdet i.h.t. planloven. Her skorter det ikke på smukke ord om bevarelse og udvikling af de små landsbysamfund.
- Det er vigtigt at stille op til byrådsmøder hver gang for at vise, at man mener det alvorligt. Det er vigtigt at stille nærgående spørgsmål, der udfordrer politikerne. I starten fik vi blot et standardsvar på vore spørgsmål "at der jo ikke var politisk handlefrihed" idet man ikke kunne forhindre en miljøtilladelse, hvis betingelserne i husdyrbrugloven var opfyldt.
- Vi har igennem forløbet skrevet læserbreve til de lokale medier og på en sober måde gjort rede for vore bekymringer. Vi har sågar i.f.m. det seneste folketingsvalg i 2022 indrykket en helsidesannonce med provokerende men sande udsagn om de destruktive konsekvenser af de store fabrikslignende anlæg som en svinefabrik jo er. Onde tunger vil vide at netop vores helsidesannonce i det lokale ugeblad var en af årsagerne til at partiet Venstre fik et uventet dårligt valg i kommunen

Vores hårde arbejde sammen med vores insisterende attitude har modbevist den næsten selvopfyldende profeti om, at der jo ikke er noget at gøre hvis alle kravene i husdyrbrugloven er overholdt. Når vi kalder det en selvopfyldende profeti, bunder det i, at politikerne selv har haft en tendens til at kapitulere og derved lidt bekvemt har kunnet fralægge sig ansvaret. Vi har vækket politikerne i Middelfart kommune og forlangt at de tager et medansvar for den kedelige udvikling i de små landsbysamfund.

Vi sidder tilbage med en rigtig god fornemmelse af at det faktisk nytter noget at protestere, og vi vil meget gerne bidrage til at dele vore erfaringer med andre, der bliver udsat for noget lignende. Vi har vist, at det er muligt at vække de lokale politikere af deres tornerosesøvn, som de bliver lullet ind i af en traditionsbunden forvaltning, der har været vant til at gøre tingene på dens egen måde og dermed ikke har udvist den fornødne agtpågivenhed og som konsekvens har uddelt miljøtilladelser på samleband og på et mangelfuldt eller direkte forkert grundlag.

Vore erfaringer skjuler naturligvis ikke det faktum at den seneste udgave af husdyrbrugloven er lavet uden den mindste hensyntagen til hverken mennesker, natur eller miljø Den giver landbruget

næsten ubegrænset adgang til at forvalte den danske natur efter forgodtbefindende. Derfor skal vi naturligvis blive ved med at massere Christiansborg i retning af at give råderetten tilbage til kommunerne således at vi kan opnå en bedre balance mellem det landbrug, som vi jo skal have på en eller anden måde, og så de små landsbysamfund, som vi gerne vil have til at vokse og udvikle sig.

Vi har som konsekvens af det store arbejde, som vi har investeret i denne sag samt vore erfaringer, besluttet at oprette en lokal miljøforening for Vestfyn, hvis hovedformål er følgende:

- At hjælpe de borgere og borgergrupper, der uforvarende bliver udsat for at få deres livskvalitet forringet væsentligt ved at blive naboer til store husdyrbrug samt risikerer at få forringet værdien af deres hjem. Det er jo sådan at man som borger kan ansøge om kompensation hvis man ufrivilligt bliver nabo til enten et større solcelleanlæg eller en vindmøllepark i henhold til loven om vedvarende energi, hvorimod dette desværre ikke er muligt hvis man bliver nabo til store ildelugtende husdyrbrug.
- At forsøge aktivt at arbejde for en forbedring af det lokale miljø omkring de små landsbysamfund bl.a. ved at arbejde for at forbedre vandkvaliteten. F.eks. er de BNBO områder (Boringsnære Beskyttelsesområder), der af Miljøministeriet er fastlagt omkring alle vandboringer i Danmark alt for små i udstrækning, hvis man vil sikre drikkevandskvaliteten på langt sigt. Vi har dokumenteret dette forhold i Middelfart Kommune og forsøgt at presse politikerne til at handle derpå.
- At medvirke til at genoprette biodiversiteten i landzoneområderne bl.a. ved at identificere de steder, hvor landmændene igennem de seneste 30 år i al ubemærkethed ulovligt har fjernet beskyttede sten- og jorddiger. Vi har ved en systematisk gennemgang i Middelfart Kommune identificeret i alt 40 tilfælde. Disse er alle blevet anmeldt til Slots- og Kulturstyrelsen, der allerede har indledt sager mod lodsejerne og forlangt digerne reetableret.

Det er vort forfængelige håb at vort arbejde kan inspirere andre ud over det ganske land til at rejse sig og forenes i en modstand og protest mod det landbrug, som har udviklet sig fra at være noget vi kunne være stolte af til en institution, der truer vores fælles natur, vores biodiversitet, vort grundvand, vandkvaliteten i vore indre danske farvande og ikke mindst livskvaliteten for alle de mennesker, der har bosat sig i de små landsbysamfund.

Hvis vi gør det, og får vore lokale politikere med os, vil det give så meget genlyd på Christiansborg at vores regering og folketing nødvendigvis må få øjnene op for de skadelige konsekvenser af en alt for ensidig husdyrbruglov.

Knud Støvring

Brentebjerg 4

5466 - Asperup

ⁱ Uheldigvis for os er sagen hermed desværre ikke afgjort endnu. Selvom den involverede svinebonde ikke selv har anket sagen, har Landbrug & Fødevarer valgt at anke den til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Vi har mistanke om at Landbrug & Fødevarer har anket sagen på vegne af den lokale svinebonde med henblik på at forhindre at sagen skulle gå hen og danne præcedens.